

Independent Copenhagen Saleswomen”, Åsa Karlsson Sjögrens ”Gender and Urban Land in Swedish Towns”, Kirsi Vainio-Korhons ”Everyday Politics: Power Relations of Urban Female Servants in the Finnish City of Turku in the 1770s” samt Jarkko Keskinens ”The Chosen Ones: Godmotherhood as a Networking Strategy in the Merchant Community of Pori, 1765–1820.” Dessa bidrag ligger dock utanför den egentliga skrådelen, del två.

Också Laurence Fontaine ger ett principiellt intressant bidrag – ”Makeshift, Women and Capability in Preindustrial European Towns” – i sitt betonande av att de europeiska särdragen påverkade kvinnors villkor på skilda sätt i olika delar av Europa. Europas regionala olikheter var ju själva poängen i den institutionellt präglade debatten om hur Centraleuropas institutioner skapade generellt ogynnsamma villkor enligt Ogilvies analys av skråväsendet. Men Fontaines utgångspunkter är annorlunda. Med sin bakgrund i studier av bland annat gårdsfarihandlare (hon betonar marknader som viktiga institut som bidrog till förändring) och konkursinstitutet (hon betonar den starka kvinnliga närvaron i det förindustriella kreditväsendet) vidgar hon kunskapen om de nischer där ”female agency” verkade moderniserande på ekonomin.

Styrkan med antologin *Female Agency in the Urban Economy* är den enastående mångsidigheten och forskningsfantasin som nätverkets forskare uppvisar. En rad olika infallsvinklar korsbelyser vad kvinnor gjorde och drev fram, förhandlade om. Det blir övertygande, inte minst genom att det dåtida osynliggörandet i källmaterialen av icke myndiga kvinnor, änkor undantaget, kräver just detta slags djupstudium och rekonstruktion. Städerna verkade utan tvekan frigörande för moderniseringen.

Antologin skulle ha vunnit på att i det som kallats ”Afterword” försöka mejsla ut lite mer principiellt hur bidragen förnyar forskningen i ämnet, inte minst kunde den regionala dimensionen ha utvecklats i relation till tidigare ar-

beten, varav skråväsendet nämnts här. ”Space” ingår ju som ett av nätverkets centrala begrepp. En sådan litteraturöversikt kommer dock säkert att ingå i nätverkets *Gender in the European Town* fortsatta uppgifter. Det är en gedigen och verkligt intressant antologi som Deborah Simonton och Anne Montenach redigerat och som jag rekommenderar alla forskare på området att läsa.

Klas Nyberg

Marie-Christine Skuncke, *Carl Peter Thunberg: Botanist and Physician: Career-Building Across the Oceans in the Eighteenth Century* (Uppsala: Swedish Collegium for Advanced Study, 2014). 376 pp.

Carl Peter Thunberg: Botanist and Physician is a meticulously researched and carefully reconstructed account of the career of this Linnaean disciple. Marie-Christine Skuncke retraces Thunberg’s network-building, his travels with the Dutch East India Company (VOC) and rise to the position of Professor of Botany in Uppsala. By employing a biographical structure in order to tell a global story, the account is less about the man and more about the network he built: relations of power and patronage; extensive correspondence and publication; collecting and exchanging plants, gifts, favours, and information; trade; global travel and multilingualism.

Thunberg’s career is used as a structuring device, dividing the book between his education and early years building up a European network, through his travels to the Cape, Batavia and Japan with the Dutch East India Company (VOC), and back to Europe and Uppsala, where he rose rapidly to the position of Professor of Botany and remained for the rest of his life as his career plateaued. Although his career could be said to culminate in

the professorship, it is Thunberg's encounter with Japan, unique for his time, which is the pinnacle of the book. In a sense, everything before explains how he managed to get there, and much of his rapid rise upon his return is enabled by his Japanese collections and international fame. In between, like a hinge, Thunberg's moment of glory in Japan is described in vivid detail. However, Skuncke's account is not only about Japan's impact on Thunberg and European botany, but vice versa, in a reciprocal exchange.

Following Thunberg's career presents multiple challenges, as Skuncke herself crosses disciplinary, geographical and linguistic barriers, and like Thunberg, draws on an aptitude for international collaboration and collecting. A literary historian, she makes very close and judicious use of the sources available, particularly in probing his extensive correspondence, rather than relying on his much later published travel account. In this global story, time and space present particular challenges, met by zooming in and out, linking forwards and backwards in time, and changing pace. What travels, what survives and what is lost shapes the network. For instance, the prospect of receiving collections motivated Thunberg's patrons to promote his interests from a distance while he travelled. Skuncke uses multiple sources in tracing Thunberg's network; for instance, in objects described in correspondence and publications, illustrated, copied and translated, and finally photographed. *Carl Peter Thunberg* is generously illustrated with a range of images which enforce the importance given to the collections in Skuncke's analysis, including those of the Linneanum building with which the book begins and ends. She highlights gaps in the source material produced within hegemonic colonial structures, particularly in relation to the role of non-Europeans as knowledge brokers. A mixed image emerges of Thunberg as accepting these structures, in particular the cruelty of slavery, but also capable reacting positively

on a cultural and individual level. Skuncke's rejection of the Eurocentric perspective is not only a question of historical accuracy, but an explicitly ethical stance on her part; one that is in particular influenced by Kapil Raj's work on the history of science.

Telling a global story also avoids the risk of biography inadvertently reinforcing a focus on 'great men of science'. Skuncke's account of Thunberg as a network-builder is a clear rejection of the celebratory cult of great men that Thunberg himself subscribed to and perpetuated. It is less clear if this primarily reflects a theoretical stance on the biographical genre more generally, or the challenges Thunberg presents as an inscrutable object of study. Who was Carl Peter Thunberg? This is not the question the book sets out to answer, but it is the question it raises by the end. In the conclusion, Skuncke reveals her own antipathy and puzzlement towards him on a more personal level, and suggests that there must be more to the man than the career-maker. In this light, how should we read the brief account of Thunberg's death, which focuses on the inventory of his shabby belongings as testimony to his decline, and describes his body merging like a monument with the Linneanum building within which it is laid? Appropriately for a man who lived by his collections, Thunberg becomes curiously like an object himself, as in the metaphors Skuncke applies to him: a chameleon, a fossil, a prism, a vessel. The prism is particularly apt for the role of Thunberg in the book: a prism which, through delicate and deliberate structuring and source analysis, illuminates global networks – different facets which produce a crisp and clear account. However, if inverted to scrutinize Thunberg himself, the reader is left with a similar sense of puzzlement and indeed curiosity expressed by Skuncke herself.

Through the extraordinary trajectory of one botanist's career, Marie-Christine Skuncke creates a detailed cross-section of a globalised

eighteenth century, which I would recommend to anyone interested in the period. It is also, of course, of particular relevance to the fields of history of science and postcolonial studies, connecting and enriching research previously isolated by geographical, linguistic and disciplinary boundaries. Furthermore, in its coherence of analysis, structure, language, and illustration, *Carl Peter Thunberg* is a beautiful object in itself, and I am pleased to add it to my collection.

Anna Svensson

Christiaan Sterken & Per Pippin Aspaas (eds.), *Meeting Venus: A Collection of Papers Presented at the Venus Transit Conference in Tromsø 2012* (Brussels: Vrije Universiteit, in collaboration with University of Tromsø, 2013). 253 pp. E-bok: munin.uit.no/handle/10037/5195.

Denne boken rapporterer fra et arrangement knyttet til Venuspassasjen i 2012. Boken er todelte: De første 190 sider er en samling på 15 artikler fra en vitenskapshistorisk konferanse i Tromsø om Venuspassasjer i det 17.–19. århundre. Deretter følger 50 sider med opplevelser, observasjoner og dokumentasjoner av Venuspassasjen i 2012. Todelingen kan derved oppfattes både som historie og nåtid, og som vitenskapshistorie og amatørastroномiske observasjoner. Boken avsluttes med et omfattende register. Bokens vitenskapelige innhold utgjøres av de mangefasetterte artiklene fra Tromsø-konferansen, som samlet 33 europeiske deltakere. De fleste av bidragene omtaler Venuspassasjene i 1761 og 1769, som begge ble observert fra det nordligste Europa. Flere tar opp problemstillinger som belyser politikk, kultur, opplysningstiden og samfunnsforhold i flere land. Det er en styrke ved boken at den er bredere anlagt enn det astronomiske fenomenet selv og dets historiske rolle i å avdekke

størrelsesforholdene i solsystemet. Flere av bidragene gir nye faktiske opplysninger, hentet fra arkivkilder i flere land.

Introduksjonskapitlet, skrevet av bokens to redaktører etter konferansen, inneholder en nyttig liste av historiske observatører og steder knyttet til bokens omtalte Venuspassasjer. Geografiske og politiske kart gjør leseren i stand til selv å sette de enkelte konferansebidrag i kontekst. Et flertall av bidragene har tilknytning til Venuspassasjene på 1700-tallet. Fascinerende historier om relasjoner mellom astronomi, akademi og det politiske lederskap i Sverige (av Sven Widmalm) og Russland (av Gudrun Bucher) viser opplysningstidens fremheving av vitenskap som en til dels skruppelløs politisk øvelse for å markere nasjonen internasjonalt. For Sveriges del tok det brått slutt da Gustav III ble enevoldshersker i 1772.

De danske astronomenes innsats i 1761 og 1769 vurderes av Per Pippin Aspaas som meget beskjeden, både ute og hjemme. Været ødela mye, men det ble ikke rapportert tilnærmelsesvis i samme omfang som i Sverige og Russland. Bare Maximilian Hells resultater av den danskfinansierte ekspedisjonen til Vardø i 1768–1769 ble publisert av vitenskapsselskapet i København. Danmarks stolte astronomiske tradisjon skapt av Tycho Brahe og Ole Rømer ble ifølge Aspaas ikke videreført i 1761–1769. Kanskje skyldtes det at den overveiende del av finansieringen gikk til Vardø-ekspedisjon og at alle andre ble marginalisert (også ved publiseringsstøtte). László Kontler diskuterer et av Vardø-ekspedisjonens biprodukter, forfattet av Hells assistent János Sajnovics, om likheten mellom ungarsk og samisk språk. En utfyllende drøfting av både lingvistiske, politiske og ideologiske forhold i samtiden avdekker komplekse holdninger til Sajnovics' konklusjoner, særlig i keiserdømmet Østerrike-Ungarn.

Omtaler av flere ekspedisjoner til Venuspassasjene i 1761 og 1769, inklusive biogra-